

UZASADNIENIE

Orzeczeniem z dnia 27 sierpnia 2019 r. znak ON. (...)1. (...) (...) Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. utrzymał w mocy orzeczenie (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. z dnia 26 czerwca 2019 r. znak (...). (...)1. (...)2019 o zaliczeniu Z. L. (1) do lekkiego stopnia niepełnosprawności z symbolem 05-R, stwierdzając, iż Z. L. (1) nie spełnia przesłanek określonych w art. 8 ust. 3a pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym. Uzasadniając swoje stanowisko organ wskazał, iż ubezpieczony ma ograniczenia w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka, zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych, a stan zdrowia odwołującej się powoduje istotnie obniżoną zdolność do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną.

Z. L. (1) wniósł odwołanie od tego orzeczenia, domagając się zaliczenia do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności i uznania, że spełnia on przesłanki z art. 8 ust. 3a pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym. W uzasadnieniu wskazał, iż w przeszłości dwukrotnie był uznany za osobę niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym z prawem do parkowania w pasie drogi dla osób niepełnosprawnych. Tymczasem jego zdrowie nie uległo poprawie, lecz pogorszeniu.

Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. wniósł o oddalenie odwołania w całości wywodząc, jak w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia i podkreślając, że stan zdrowia ubezpieczonego nie powoduje jego zależności od otoczenia i konieczności udzielania mu pomocy innej osoby w celu pełnienia ról społecznych czy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych. Jest on jedynie niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Z. L. (1), urodzony w dniu (...), posiadający wykształcenie średnie. Prowadził gospodarstwo rolne. Od 1 czerwca 2012 r. pozostaje na rencie KRUS w związku z uznaniem go za niezdolnego do pracy w gospodarstwie rolnym.

Dowód: ocena funkcjonowania społecznego - k. 86 akt organu, wypisy z orzeczeń lekarza rzeczoznawcy KRUS – k. 13, k. 14.

Wiodące schorzenia Z. L. (1) mają charakter ortopedyczny.

Z. L. (1) jest osobą 67-letnią po przebytej operacji kręgosłupa lędźwiowo – krzyżowego, wszczępienia protezy stawu biodrowego prawego z zaawansowanymi zmianami zwyrodnieniowymi stawu biodrowego lewego, co w znacznym stopniu utrudnia samodzielne poruszanie się. Wymaga chodzenia za pomocą kul łokciowych.

Dowód: opinia biegłego sądowego z zakresu ortopedii A. K. wraz z opiniami uzupełniającymi – k. 82-83, k. 109, k. 125, k. 135, dokumentacja lekarska – k. 13-49, k. 67-80 oraz w aktach organu

U Z. L. (1) występują choroby współistniejące: łuszczyca, kamica nerkowa oraz dna moczanowa.

Niesporne, a nadto dowód: ocena stanu zdrowia – k. 87 akt organu, dokumentacja lekarska – k. 13-49, k. 67-80 oraz w aktach organu

Ortopedyczne schorzenia Z. L. (1) powodują obecnie jego niepełnosprawność w stopniu umiarkowanym z symbolem 05-R na stałe. Niepełnosprawność tą powoduje dysfunkcja kończyn dolnych oraz utrzymujące się bóle kręgosłupa lędźwiowo – krzyżowego, które uniemożliwiają Z. L. (1) wykonywanie pracy w gospodarstwie rolnym.

Z. L. (1) spełnia przesłanki określone w art. 8 ust. 3a pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym.

Dowód: opinia biegłego sądowego z zakresu ortopedii A. K. wraz z opiniami uzupełniającymi – k. 82-83, k. 109, k. 125, k. 135, dokumentacja lekarska – k. 13-49, k. 67-80 oraz w aktach organu

W przeszłości, w okresie w sumie od 7 stycznia 2015 r. do 31 maja 2019 r. Z. L. (1) miał orzeczony umiarkowany stopień niepełnosprawności z symbolem przyczyny niepełnosprawności 05-R.

Niesporne, a nadto dowód: orzeczeni a o niepełnosprawności k. 10, k. 46 – w aktach organu.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie okazało się uzasadnione.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U.11.127.721 z późn. zm.) rozróżnić można trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki. Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. (art. 4 ust. 1 ustawy). Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych (art. 4 ust. 2 ustawy). Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu powodującą w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną lub mającą ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub techniczne. (art. 4 ust. 3 ustawy).

Standardy w zakresie kwalifikowania do poszczególnych stopni niepełnosprawności, uregulowane zostały w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (t.j. Dz.U. 2015.1110). I tak zgodnie z rozporządzeniem: niezdolność do pracy oznacza całkowitą niezdolność do pracy zarobkowej z powodu fizycznego, psychicznego lub umysłowego naruszenia sprawności organizmu (§ 29 ust. 1 pkt 1), konieczność sprawowania opieki - całkowitą zależność od otoczenia polegającą na pielęgnacji w zakresie higieny osobistej i karmienia lub w wykonywaniu czynności samoobsługowych, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz ułatwiania kontaktów ze środowiskiem (§ 29 ust. 1 pkt 2), konieczność udzielania pomocy, w tym pomocy w pełnieniu ról społecznych – zależność od otoczenia wymagającą wsparcia w czynnościach samoobsługowych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, współdziałania w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych (§ 29 ust. 1 pkt 3), czasowa pomoc w pełnieniu ról społecznych – konieczność udzielania pomocy, o której mowa w § 29 ust.1 pkt 3 w okresach wynikających ze stanu zdrowia (§ 30 ust. 1 pkt 1), a częściowa pomoc w pełnieniu ról społecznych – wystąpienie co najmniej jednej okoliczności, o której mowa w § 29 ust. 1pkt 3 (§ 30 ust. 1pkt 2), istotne obniżenie do wykonywania pracy - naruszoną sprawność organizmu powodującą ograniczenia w wykonywaniu pracy zarobkowej znacznie obniżające wydajność pracy na danym stanowisku w porównaniu do wydajności, jaką wykazują osoby o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną (§ 31 ust. 1 pkt 1), ograniczenia w pełnieniu ról społecznych - trudności doświadczane przez osobę zainteresowaną w relacjach z otoczeniem i środowiskiem według przyjętych norm społecznych, jako skutek naruszonej sprawności organizmu (§ 31 ust. 1 pkt 2), zaś możliwość kompensacji ograniczeń - wyrównywanie dysfunkcji organizmu spowodowanej utratą lub chorobą narządu odpowiednio przez przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne (§ 31 ust. 2 rozporządzenia).

W myśl zaś art. 6 b ust. 3 pkt 9 w orzeczeniu powiatowego zespołu, poza ustaleniem niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, powinny być zawarte wskazania dotyczące w szczególności spełniania przez osobę niepełnosprawną przesłanek określonych w art. 8 ust. 3a pkt 1 i 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo

o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1137, z późn. zm.), przy czym w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności spełnienie tych przesłanek może zostać stwierdzone jedynie w przypadku ustalenia przyczyny niepełnosprawności oznaczonej symbolem 04-O (choroby narządu wzroku), 05-R (upośledzenie narządu ruchu) lub 10-N (choroba neurologiczna). Ponadto zgodnie z art. 8 ust. 3a pkt 1 z dnia 20 czerwca 1997 r. ustawy Prawo o ruchu drogowym (Dz.U.2012.1137 j.t.) kartę parkingową wydaje się osobie niepełnosprawnej zaliczonej do znacznego albo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności mającej znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się.

W rozpoznawanej sprawie niespornym było, iż wnoszący odwołanie jest osobą niepełnosprawną. Spornym natomiast pozostawał stopień niepełnosprawności, jakim skutkują jego schorzenia. Z. L. (1) kwestionował bowiem zaliczenie go przez Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. do lekkiego stopnia niepełnosprawności, utrzymując, iż jego stan zdrowia skutkuje stopniem umiarkowanym oraz uznaniem, iż spełnia on przesłanki z art. 8 ust. 3a pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym.

Z uwagi na fakt, iż rozpoznanie niniejszej sprawy wymagało wiadomości specjalnych, Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych z zakresu ortopedii.

Z opinii biegłego sądowego z zakresu ortopedii A. K. wynika, iż Z. L. (1) jest osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym z symbolem 05 – R na stałe oraz że spełnia on przesłanki z art. 8 ust. 3a pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym. Biegły uzasadnił to faktem, iż Z. L. (2) jest osobą 67-letnią po przebytej operacji kręgosłupa lędźwiowo – krzyżowego, wszczęcia protezy stawu biodrowego prawego z zaawansowanymi zmianami zwyrodnieniowymi stawu biodrowego lewego, co w znacznym stopniu utrudnia samodzielne poruszanie się. Wymaga chodzenia za pomocą kul łokciowych. Jego niepełnosprawność w stopniu umiarkowanym powoduje dysfunkcja kończyn dolnych oraz utrzymujące się bóle kręgosłupa lędźwiowo – krzyżowego, które uniemożliwiają Z. L. (1) wykonywanie pracy w gospodarstwie rolnym. Te same okoliczności, w ocenie biegłego, świadczą o tym, że Z. L. (1) spełnia przesłanki określone w art. 8 ust. 3a pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym. Z. L. (1) nie wymaga natomiast czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Organ wniósł zarzuty do opinii biegłego z zakresu ortopedii, podnosząc, że podstawę do wydania orzeczenia o niepełnosprawności i o jej stopniu stanowi ustawa z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz rozrządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności. W ocenie organu z uwagi na wiek odwołującego się oraz pobieranie przez niego świadczenia z KRUS przesłanka dotycząca ograniczeń w wykonywaniu pracy w gospodarstwie rolnym nie ma najistotniejszego znaczenia w ustaleniu stopnia niepełnosprawności, a Z. L. (1) nie jest osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym, gdyż nie wymaga czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych. Organ nie odnosił się natomiast w swoich zarzutach do kwestii oceny biegłego spełniania przez odwołującego przesłanek określonych w art. 8 ust. 3a pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym.

Zarzuty organu nie zasługują na uwzględnienie.

W tym miejscu należy ponownie przywołać przesłanki do orzeczenia umiarkowanego stopnia niepełnosprawności określone w ustawie z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Mianowicie do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych (art. 4 ust. 2 ww. ustawy).

Już sam fakt uznania przez biegłego Z. L. (1) za osobę niezdolną do wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym (pobierającym zresztą z tego tytułu rentę z KRUS) wyczerpuje definicję umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Definicja ta bowiem zawiera w sobie spójnik „albo”, a spójnik ten komunikuje, że możliwa jest tylko jedna z dwóch wzajemnie wykluczających się sytuacji. W dalszej części w definicji umiarkowanego stopnia niepełnosprawności został użyty spójnik „lub”, co oznacza, że w przeciwieństwie do znacznego stopnia niepełnosprawności, każda z przesłanek

użytych w definicji umiarkowanego stopnia niepełnosprawności stanowi samodzielną podstawę do zaliczenia do tego stopnia niepełnosprawności. W omawianym przypadku osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym będzie zatem: 1) osoba z naruszoną sprawnością organizmu niezdolną do pracy, 2) osoba zdolna do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej, 3) osoba wymagająca czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych. Definicja ta nie wymaga zatem, aby osoba z naruszoną sprawnością organizmu niezdolna do pracy musiała dodatkowo wymagać czasowej lub częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych. Niezasadne, jako nieznaidujące oparcia w przepisach prawa, jest stanowisko organu, że z uwagi na wiek odwołującego się oraz pobieranie przez niego świadczenia rentowego z KRUS przesłanka dotycząca ograniczeń w wykonywaniu pracy w gospodarstwie rolnym nie ma najistotniejszego znaczenia w ustaleniu stopnia niepełnosprawności, tylko fakt czy Z. L. (1) wymaga czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych. Definicja ustawowa nie wyznacza priorytetu stosowania tej ostatniej przesłanki w określonej sytuacji ani ograniczenia czasowego stosowania przesłanki „niezdolność do pracy”. Niezależnie od powyższego należy stwierdzić, iż wiele osób w wieku 67 lat (w jakim jest odwołujący się) jest aktywnych zawodowo, zatem zastosowanie do oceny stopnia niepełnosprawności jedynie kryterium wymagania czasowej lub częściowej pomocy w celu pełnienia ról społecznych, byłoby krzywdzące. Trudno też przyjąć, choć odmiennie ocenił to biegły, aby osoba poruszająca się na co dzień o kulach łokciowych (jak odwołujący się) nie wymagała choćby częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych – np. podczas zrobienia zakupów, bądź sprzątania, a więc w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

W konsekwencji należało uznać, że opinia biegłego sądowego, w której biegły, oceniając Z. L. (1) za osobę niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym z uwagi na jego niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym, jest miarodajna. Wydana ona została po badaniu podmiotowym i przedmiotowym Z. L. (1) oraz po analizie dostępnej dokumentacji medycznej dotyczącej stanu jego zdrowia są jasne i spójne, a jej wnioski w sposób logiczny i przekonujący umotywowane. Również ocena biegłego co do spełniania przez odwołującego przesłanek z art. 8 ust. 3a pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym nie budziła wątpliwości sądu. Znacznie ograniczona możliwość samodzielnego poruszania się to bowiem poważne, w porównaniu do osoby w pełni sprawnej, problemy związane z możliwością chodzenia, np. stałe korzystanie z wódka inwalidzkiego, czy pokonywanie niewielkich nawet odległości z ogromnym trudem. Karta parkingowa nie stanowi środka przemieszczania się dla osób niepełnosprawnych, czy też możliwości zatrzymywania się w miejscach ograniczonego postoju – karta parkingowa stanowi jedyną możliwość dla części niepełnosprawnych dotarcia do miejsca przeznaczenia z uwagi na zupełny brak możliwości przemieszczenia się samodzielnie. Sąd, w ślad za treścią opinii biegłego z zakresu ortopedii, stoi na stanowisku, iż Z. L. (1), poruszający się tylko przy pomocy kul łokciowych, ma znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się.

Mając na uwadze powyższe, Sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § w k.p.c., zmienił zaskarżone orzeczenie, zaliczając Z. L. (1) do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności z symbolem 05-R na stałe oraz ustalił, że spełnia on przesłanki z art. 8 ust. 3a pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym.

ZARZĄDZENIE

1. (...)
2. (...)
3. (...)
4. (...)
- (...)